

گزارش «فرهیختگان» از جلسه ۱۲۳ ستاد راهبری نقشه جامع علمی کشور

تحصیلات تکمیلی پیام نور زیر ذره بین

نودونهمین و صدمین شورای مشترک کمیسیون های شورای عالی انقلاب فرهنگی که به فاصله یک هفته در نیمه نخست آذرماه سال ۶۷ برگزار شد، مصوبه مهمی برای آموزش عالی داشت که مربوط به تصویب اساسنامه دانشگاه پیام نور در ۲۱ ماده و ۲ تبصره می شد. این دانشگاه پس از جمعیت امکانات دانشگاه آزاد اسلامی ایران و ابوریحان بیرونی، به عنوان تنها دانشگاه آموزش باز و از راه دور در جمهوری اسلامی ایران تاسیس شد. پیام نور فعالیت آموزشی خود را با پذیرش اولین گروه دانشجویی در پنج رشته تحصیلی و در ۲۸ مرکز آغاز کرد.

شاید هنوز هم بسیاری از مردم ایران پیام نور را به آموزش های حضوری آخر هفته ها و نوارهای آموزشی یا حتی محلی برای تحصیل شاغلان بشناسند، اما درواقع، جریان آموزش در این دانشگاه با بیش از سه دهه فعالیت مرتب دستخوش تغییرات گسترده و مختلفی بوده است.

سال ۷۲ دانشگاه پیام نور برای اولین بار از طریق برگزاری دوره های فراگیر برای مقطع تحصیلی کارشناسی دانشجو گرفت، این روند تا اوایل دهه ۹۰ هم تداوم داشت، اما درحال حاضر این دوره برای مقطع تحصیلی کارشناسی ارشد برگزار می شود. از سال ۸۵ نیز دوره های الکترونیکی در این دانشگاه راه اندازی شد و براساس اطلاعات پایگاه اطلاع رسانی این دانشگاه ۹۳ رشته را به صورت الکترونیکی در مقطع کارشناسی ارشد در ۱۱۵ مرکز راه اندازی کرده و ۹۵۶۱ دانشجو در این دوره ها نام نویسی کرده اند.

هم اکنون اعضای هیات علمی این دانشگاه در رشته های مختلف قریب به چهار هزار نفر و تعداد دانشجویان حدود ۴۳۰ هزار نفر است و با ۴۹۴ واحد در سطح کشور و همچنین ۵۵ نمایندگی در ۴۳ دانشگاه بین المللی مشغول فعالیت است. همچنین ۱۸ مرکز نوآوری در استان ها، با استقرار ۷۱ هسته نوآور و ۲۵ مرکز رشد بخش دیگری از فعالیت های این دانشگاه است که تاکنون بیش از یک میلیون و ۶۰۰ هزار فارغ التحصیل داشته است.

تاریخ ۳۰ ساله دانشگاه پیام نور سرشار از فراز و نشیب های مختلفی است که بسیاری از آنها به پیدایش و ظهور دولت ها در سپهر سیاسی کشور باز می گردد. توسعه پیام نور فقط به امکانات و واحدها محدود نشد و با اضافه شدن مقاطع تحصیلات تکمیلی و رشته های فنی و مهندسی تعداد دانشجویان این دانشگاه از مرز یک میلیون فراتر رفت. در روزهای اخیر، پس از آخرین جلسه ستاد راهبری نقشه جامع علمی کشور دوباره صحبت از تغییر اساسنامه دانشگاه پیام نور با طرح ابهاماتی جدید به میان آمده و این موضوع به یکی از سوزهای اصلی و مهم فضای آموزش عالی کشور تبدیل شده است. بخش اعظمی از این ابهامات به تحصیل دانشجویان تحصیلات تکمیلی برمی گردد که به نظر می رسد برخلاف اساسنامه و بدون مجوز شورای عالی انقلاب فرهنگی جذب شده اند.

تغییرات اساسنامه پیام نور را به رسمیت نمی شناسیم

دستور دوم جلسه ۱۲۳ ستاد راهبری نقشه جامع علمی کشور که اواخر هفته گذشته به ریاست سعیدرضا عاملی دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی در محل دبیرخانه این شورا برگزار شد، به موضوع آمایش آموزش عالی اختصاص داشت و در این رابطه دانشگاه پیام نور پیشنهادی برای تغییر در مناطق دسته بندی این دانشگاه ارائه داد که مقرر شد این درخواست دانشگاه پیام نور جهت بررسی دقیق تر به دبیرخانه ستاد نقشه جامع علمی کشور ارجاع شود و اشکالات مطرح شده در جلسه مورد ملاحظه قرار گیرد.

اما در این جلسه نکات حائز اهمیتی در رابطه با اساسنامه این دانشگاه هم مطرح شد. دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی در این باره گفت: «دانشگاه پیام نور در حال حاضر نزدیک به ۲۸۰۰ عضو هیات علمی و ۴۳۰ هزار دانشجو دارد و یکی از دانشگاه های معتبر و توانمند کشور است و تغییر در اساسنامه یا تقسیم بندی مناطق این دانشگاه به هیچ وجه نباید منجر به سست کردن برنامه ها و عملکرد این دانشگاه شود.»

وی افزود: «تغییرات اساسنامه ای که توسط دانشگاه پیام نور انجام شده است تا زمانی که در جلسات شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب نرسد پذیرفته نمی شود و از این رو تنها اساسنامه گذشته دانشگاه پیام نور را که مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی است، به رسمیت می شناسیم.» رستمی، رئیس نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها نیز پیشنهاد کرد که دانشگاه پیام نور ملزم شود تا اصلاحات اساسنامه را در مقطع زمانی مشخصی به شورای عالی انقلاب فرهنگی پیشنهاد کند و پس از آن تصمیم جدی برای موضوع آمایش آموزش عالی و تقسیم بندی مناطق توسط این دانشگاه گرفته شود.

محمد محمدیان نیز خاطرنشان کرد: «مقوله منطقه بندی مدنظر دانشگاه پیام نور باید همسو با سیاست های آمایش آموزش عالی کشور بوده و منطقه بندی در کشور باید یکسان و واحد باشد. ضمن آنکه تغییر در اساسنامه دانشگاه پیام نور باید در دستور جلسات ستاد راهبری نقشه جامع علمی کشور و از مسیر بررسی در شورای عالی انقلاب فرهنگی باشد.»

جذب دانشجویان تحصیلات تکمیلی در پیام نور غیر قانونی است؟

دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی خاطرنشان کرد: «ماهیت فعالیت دانشگاه پیام نور، فعالیت به عنوان یک دانشگاه الکترونیک بوده است و مطابق اساسنامه آن نمی تواند در مقطع تحصیلات تکمیلی اقدام به پذیرش دانشجو کند.» وی افزود: «اگر پیشنهادی برای تغییر در فعالیت یا بندهای اساسنامه این دانشگاه وجود دارد، باید به دبیرخانه ستاد راهبری نقشه جامع علمی کشور ارائه شود تا از مسیر جلسات شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب برسد.»

ماموریت های خاص دانشگاه پیام نور مورد آمایش آموزش عالی قرار گیرد

منصور کبگانیان، قائم مقام ستاد راهبری اجرای نقشه جامع علمی کشور پس از این جلسه و در جمع خبرنگاران با اشاره به ارائه درخواست دانشگاه پیام نور در زمینه منطقه بندی و اجرای سیاست های آمایشی گفت: « علاوه بر آن، اساسنامه این دانشگاه به عنوان بزرگ ترین دانشگاه کشور نیز مورد بحث قرار گرفت؛ چراکه اساسنامه این دانشگاه دارای اشکالاتی است که در این جلسه با حضور رئیس این دانشگاه پیرامون آن بحث و تبادل نظر صورت گرفت.»

وی در این باره توضیح داد: «در اساسنامه های قبلی این دانشگاه بدون آنکه تایید شورای عالی انقلاب اسلامی گرفته شود، تغییراتی اعمال شده بود و از این دانشگاه خواسته شد تا در اولین زمان ممکن اساسنامه این دانشگاه در شورای عالی انقلاب فرهنگی مراحل تصویب را طی کند.» پس از انتشار این اظهارات عاملی، ابراهیم سوزنچی معاون خط مشی گذاری ستاد نقشه جامع علمی کشور درباره پذیرش دانشجو در مقطع تحصیلات تکمیلی دانشگاه پیام نور توضیحاتی داد و گفت: «شورای انقلاب فرهنگی اساسنامه فعلی دانشگاه را به رسمیت نمی شناسد.»

پیام نور فقط اجازه پذیرش دانشجو در مقطع کارشناسی را داشت

سوزنچی در گفت وگو با مهر درباره صحبت های دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی مبنی بر اینکه دانشگاه پیام نور نمی تواند در مقطع تحصیلات تکمیلی اقدام به پذیرش دانشجو کند، گفت: «اساسنامه ابتدایی دانشگاه پیام نور در شورای عالی انقلاب فرهنگی مصوب شده است، بنابراین طبق آن اساسنامه، دانشگاه پیام نور فقط باید در مقطع کارشناسی دانشجو پذیرش می کرد.» معاون خط مشی گذاری ستاد نقشه جامع علمی کشور ادامه داد: «دانشگاه پیام نور بعدها اساسنامه دانشگاه را در نهادهایی به جز شورا اصلاح کرد و طبق آن اقدام به پذیرش دانشجوی کارشناسی ارشد و دکتری کرد.» وی ادامه داد: «صحبت اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی این بود که دانشگاه باید اساسنامه خود را در این شورا مصوبه می کرد و در حال حاضر شورا اساسنامه فعلی را به رسمیت نمی شناسد و باید اساسنامه در شورا تایید شود.»

رویه فعلی تا اصلاح اساسنامه ادامه دارد

سوزنچی ادامه داد: «اگر اساسنامه اولیه دانشگاه پیام نور را مبنا قرار دهیم، این دانشگاه در آن اساسنامه نباید به مقطع تحصیلات تکمیلی ورود می کرد، ولی بالاخره این دانشگاه به مقطع تحصیلات تکمیلی ورود پیدا کرده و عده ای از دانشجویان در این مقاطع ثبت نام کرده اند، بنابراین دانشگاه در سال جاری می تواند این رویه را ادامه دهد تا دوباره اساسنامه دانشگاه اصلاح شده و توسط شورا تصویب شود.» وی همچنین به ایرنا

اعلام کرده امسال آزمون تمامی پذیرش های تحصیلات تکمیلی این دانشگاه برگزار می شود و کسی دانشگاه پیام نور را از پذیرش دانشجو در مقاطع تحصیلات تکمیلی از جمله کارشناسی ارشد منع نکرده است، ولی باید اساسنامه در شورای عالی انقلاب فرهنگی اصلاح و مصوب شود.

این خبر به صورت اطلاعیه ای توسط مرکز خبر شورای عالی انقلاب فرهنگی به نقل از رئیس ستاد راهبری اجرای نقشه جامع علمی کشور اعلام شد: «پرو بررسی موضوع آمایش آموزش عالی در دانشگاه پیام نور در جلسه ۱۲۳ ستاد راهبری اجرای نقشه جامع علمی کشور، مرکز خبر شورای عالی انقلاب فرهنگی به نقل از رئیس ستاد راهبری اجرای نقشه جامع علمی کشور به اطلاع می رساند رویه های جاری دانشگاه پیام نور به قوت خود باقی است تا اصلاح اساسنامه این دانشگاه صورت گیرد.»

این رشته سر دراز دارد!

دانشگاه پیام نور در دوران دولت تدبیر و امید شرایط نابسامانی را به خود دید. این دانشگاه در مدت کوتاهی چهار رئیس و سرپرست را تجربه کرد و بحران های مختلفی مانند پرونده استخدام برخی اساتید و اعضای هیات علمی را پشت سر گذاشته یا با آنها دست به گریبان است. حالا یکی دیگر از بحران ها به بحث اساسنامه این دانشگاه اختصاص دارد؛ موضوعی که تابستان سال ۹۶ هم استرس زیادی به دانشجویان و اساتید و کارمندان این دانشگاه وارد کرد و به دنبال آن وزارت علوم قصد داشت برخی بندهای اساسنامه این مرکز آموزش عالی را تغییر دهد، اما با اعتراض اساتید این دانشگاه و ورود نمایندگان مجلس این اتفاق منتهی شد. ۲۰ نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی در نامه ای به هیات رئیسه مجلس شورای اسلامی خواستار اعمال ماده ۲۲۶ آیین نامه داخلی مجلس برای بررسی کم و کیف و چرایی تصمیم وزارت علوم در مورد تغییر اساسنامه دانشگاه پیام نور شدند. محمد مهدی زاهدی، رئیس کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس در واکنش به موضوع تصمیم وزارت علوم درباره تغییر اساسنامه دانشگاه پیام نور گفت: «در این راستا گزارش هایی به کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی ارائه شد مبنی بر اینکه گروهی ذی نفوذ در پشت صحنه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به دنبال این هستند که از طریق تغییر اساسنامه دانشگاه مذکور زمینه لازم برای عقد قراردادهای مالی را فراهم کنند.» صحبت از تغییر در اساسنامه دانشگاه پیام نور از آن دست موضوعاتی است که هر از چندگاهی در فضای آموزش عالی مطرح شده، اما این بار شورای عالی انقلاب فرهنگی با تاکید و حساسیت ویژه ای به سراغ آن رفته است. امیرحسین بهروز، مدیر روابط عمومی دانشگاه پیام نور در گفت وگو با آنا گفت: «بحث اساسنامه دانشگاه پیام نور یک بحث فرعی در نشست اخیر شورای عالی انقلاب فرهنگی به شمار می آمد و موضوع اصلی بحث آمایش دانشگاه ها و تناسب سازی رشته ها، اعضای هیات علمی و مراکز آموزشی تمامی مجموعه های آموزشی سراسر کشور بود.» وی همچنین خبر از تایید اساسنامه دانشگاه پیام نور در شورای گسترش وزارت علوم داد و بیان کرد: «در اساسنامه جدید بر استفاده از شیوه های آموزشی ترکیبی حضوری، نیمه حضوری و الکترونیکی نیز تاکید شده است. با وجود این و برای جلوگیری از ایجاد مشکلات بعدی این اساسنامه را نیز در شورای عالی انقلاب فرهنگی مطرح خواهیم کرد تا به تصویب اعضای آن برسد.» اساسنامه دانشگاه پیام نور باید در شورای عالی انقلاب فرهنگی دوباره به بحث و بررسی گذاشته شود. باید منتظر ماند و دید که با توجه به ماموریت های ویژه دانشگاه پیام نور به عنوان یک دانشگاه باز با محوریت آموزش های از راه دور، نیمه حضوری و الکترونیک آیا باز هم اجازه جذب دانشجو در مقطع کارشناسی ارشد و دکتری را خواهد داشت؟

کارنامه دانشگاه پیام نور
تا پایان سال ۹۷

۱۹۴۳۶۱۹

تعداد کل مقالات داخلی

۳۷۵۱۱

تعداد کل مقالات ISI

۱۵

تعداد کل مجلات

۶۲

تعداد کل کنفرانس ها

۴۲۰۹۷۶

تعداد کل دانشجویان

۱۸۷۲۵

تعداد کل اساتید

۷

مرکز رشد

پرداخت نشدن وام به دانشجویان شاغل قانون مجلس است

ناصر مطیعی، رئیس صندوق رفاه دانشجویان وزارت علوم درباره علت ارائه نشدن وام به دانشجویان شاغل در دانشگاه ها گفت: «صندوق رفاه دانشجویان در چارچوب مقررات مشخصی که دارد به دانشجویان وام پرداخت می کند. به بخشی از این ضوابط در قانون صندوق اشاره شده، بخشی دیگر از قوانین در اساسنامه را هیات امنای مصوب کرده است.» او افزود: «براساس قوانین و مقررات صندوق رفاه، دانشجویانی می توانند وام دریافت کنند که شاغل نیستند. در گذشته ابزار کنترل شناسایی دانشجویان شاغل در اختیار نبود و این موضوع از طریق خوداظهاری دانشجویان به دانشگاه ها و گذار شده بود.» مشاور وزیر علوم در پاسخ به این سوال که تکلیف دانشجویان شاغل متقاضی وام صندوق رفاه چیست، تاکید کرد: «در زمان حاضر به درصد اندکی از دانشجویان متقاضی وام شهریه، تسهیلات پرداخت می شود و به این معنا نیست که سایر دانشجویان، متقاضی دریافت این وام نیستند، اما منابع صندوق رفاه محدود است و بین دانشجویان شاغل و غیرشاغل، دانشجویان غیرشاغل برای دریافت وام در اولویت هستند.»

لغو نظام سطح بندی دانشگاه ها توسط وزارت علوم

آخرین نوبت سطح بندی دانشگاه ها در آبان ۹۶ انجام شد. بنا بود در آبان ماه ۹۸ نتایج سطح بندی جدید دانشگاه ها اعلام شود.

در این رابطه قرار بود با حضور معاون آموزشی وزارت علوم در جلسه کارگروه سطح بندی دانشگاه ها درباره معیارهای سطح بندی تصمیم گیری شود.

محمدرضا آهنچیان، مدیرکل دفتر برنامه ریزی آموزشی وزارت علوم گفت: «وزیر در نامه ای اعلام کرد که با توجه به برخی چالش هایی که نظام سطح بندی ایجاد کرده است، از این

نظام استفاده نشود و پیشنهاد کرد نظام را از سطح بندی به رتبه بندی تغییر دهیم.» او افزود: «در نتیجه هم اکنون دیگر نظام سطح بندی نداریم و مطالعات نظام رتبه بندی آغاز شده است.»

آهنچیان اظهار داشت: «به عبارتی وعده ای که در این باره داده بودم مربوط به ۳ ماه قبل بود که وزیر علوم این ابلاغیه را صادر نکرد و هنوز نظام سطح بندی در دستور کار وزارت علوم بود.»

آخرین وضعیت به روز رسانی سند ملی نخیکان

منصور کبگانیان در گفت وگو با مهر درباره به روز رسانی سند ملی نخیکان در شورای عالی انقلاب فرهنگی گفت: «درباره سند راهبردی امور نخیکان، یک گزارش مکتوب و رسمی از سورنا ستاری، رئیس بنیاد ملی نخیکان درخواست کرده ایم که او نیز استقبال کرد.» او ادامه داد: «مقام معظم رهبری تاکید داشتند که سند ملی نخیکان اگر ضرورتی دارد، به روز رسانی شود و لازمه آن، این است که ببینیم این سند چقدر پیشرفت داشته و چقدر اجرایی شده است.»

کبگانیان افزود: «یکی از گلابه های مقام معظم رهبری این بود که همه دستگاه ها باید در این خصوص اهتمام داشته باشند، باید ارزیابی کلی و آسیب شناسی کنیم و ببینیم اشکال کار کجا بوده است.»

او افزود: «من بسیار بعید می دانم که اشکال اصلی کندی کار از سند باشد، حرف من این است که اگر این سند ۹۰ درصد هم مورد قبول است، باید ۹۰ درصد اجرا شود و ۱۰ درصد را بگذاریم بعد از تجربه این ۹۰ درصد و اصلاحات را انجام دهیم.»